

DÔLEŽITÉ VAROVANIE!!! WHO A TZV. PANDEMICKÁ ZMLUVA - AKO JE TO NAOZAJ!

- CZ24 News | 26. listopadu 2023

Tento článok predstavuje reakciu na nedávno medializované informácie¹ týkajúce sa navrhovaných zmien v smerniciach Svetovej zdravotníckej organizácie (ďalej aj ako „WHO“).

Toto sú základné východiská nášho stanoviska (získané z mediálneho priestoru).

Majú vraj existovať obavy, že Slovenskej republike ako členovi WHO má uplynúť lehota 18 mesiacov na to, aby sa na ňu nevzťahovali zmeny v Medzinárodných zdravotníckych smerniciach z roku 2005 (ďalej aj ako „IHR 2005“)², ktoré boli prijaté rozhodnutím č. WHA75.12 na 75. Svetovom zdravotníckom zhromaždení v Ženeve dňa 27.05.2022 (ďalej aj ako „Zmeny 1 v IHR 2005“)³.

Údajne má Slovenská republika 18 mesiacov na to, aby Zmeny 1 v IHR 2005 odmietla, alebo aby k ním uviedla svoje výhrady, inak budú tieto Zmeny 1 v IHR 2005 pre Slovenskú republiku záväzné.

Tiež majú byť v procese prípravy ďalšie zmeny v IHR 2005, ktoré majú byť následne prerokované a o nich rozhodnuté na najbližšom zasadnutí Svetového zdravotníckeho zhromaždenia, ktoré sa má konať **v máji 2024 v Ženeve**. Tieto ďalšie zmeny majú údajne značne posilniť právomoci WHO vo veciach týkajúcich sa najmä prijímaní opatrení proti zamedzeniu šírenia nákazlivých chorôb obzvlášť v časoch ohrozenia verejného zdravia, čím členské štáty môžu prísť o časť svojej suverenity na úseku verejného zdravia (ďalej aj ako „Navrhované zmeny v IHR 2005“)⁴.

Zistenia.

Po oboznámení sa s relevantnými dokumentmi a medializovanými informáciami sme dospeli k nasledovným záverom.

Z medializovaných informácií je zrejmé, že bežní ľudia nevedia definovať, čo je to tá **Pandemická zmluva** a aká je jej právna povaha. Ide aj pre osobu s právnym vzdelaním na počudovanie o tému pomerne **komplexnú a vymykajúcu sa z bežného ponímania procesov medzinárodného práva**. Považujeme preto za vhodné na začiatok uviesť, že je nutné rozlišovať medzi jednotlivými medzinárodnými inštrumentmi v rámci WHO a to medzi:

- **Ústavou** Svetovej zdravotníckej organizácie⁵ (ďalej aj ako „Ústava WHO“, pozn. jedná sa v podstate o medzinárodnú zmluvu, ktorá predstavuje zakladajúci dokument WHO, ktorý určuje hlavné pole pôsobnosti a kompetencie WHO základné práva a povinnosti členov WHO),
- **Medzinárodnými dohodami a dohovormi** prijatými na Svetovom zdravotníckom zhromaždení (pozn. Svetové zdravotnícke zhromaždenie je jedným z hlavných orgánov WHO, ktoré zasadá spravidla 1x ročne v Ženeve),
- Ostatné **rozhodnutia** prijaté WHO (najmä **smernice** na úseku verejného zdravia ako napr. **IHR 2005** a ich neskoršie zmeny). Proces ich prijímania a následnej právnej záväznosti s možnosťou uplatnenia prípadných výhrad alebo ich odmietnutia členským štátom WHO je upravené rozdielne.

Z čl. 60 písm. a) v spojení s čl. 73 Ústavy WHO vyplýva, že **Ústavu WHO** možno meniť len rozhodnutím Svetového zdravotníckeho zhromaždenia, ktoré bolo prijaté aspoň **dvojtretinovou väčšinou prítomných členov WHO**, pričom **k účinnosti** takejto zmeny dôjde až potom, čo **dve tretiny členov WHO**⁶ takúto zmenu Ústavy WHO **prijmú v súlade s ich vnútroštátnymi ústavnými predpismi** (pozn. v ústavných podmienkach SR by bol potrebný následný súhlas NR SR a jej následná **ratifikácia** prezidentom SR).

Čiže, takáto zmena Ústavy WHO by mohla byť pre SR záväzná, aj keby SR za ňu nehlasovala a/alebo by ju následne neratifikovala. Jediný spôsob, akým zabrániť právnej záväznosti zmeny Ústavy WHO je v takom prípade iba vystúpenie z WHO.

Obdobne je tomu tak aj **pri prijímaní medzinárodných zmlúv** pod záštitou alebo v súvislosti s činnosťou WHO, avšak s tým rozdielom, že predmetná medzinárodná dohoda/dohovor nadobudne právnu účinnosť vo vzťahu ku konkrétnemu členskému štátu WHO až potom, čo ju prijme v súlade s jeho vnútroštátnymi ústavnými predpismi [viď čl. 19 v spojení s čl. 60 písm. a) Ústavy WHO].

Tu je teda ten **proces záväznosti o niečo „benevolentnejší“**. Je na výslovnnej úvahe toho-ktorého členského štátu WHO, či a kedy následne napr. ratifikuje predmetnú medzinárodnú dohodu/dohovor, hoci za jej prijatie nehlasoval na pôde WHO.

A najdôležitejšia časť, ktorá sa týka aktuálnej problematiky. Čo sa týka **ostatných rozhodnutí WHO** (napríklad **smernice** a teda aj spomínané zmeny **IHR 2005**) tak, z čl. 19, 20 až 22 v spojení s čl. 60 písm. b) Ústavy WHO vyplýva, že **na prijatie** takéhoto rozhodnutia stačí už **iba nadpolovičná väčšina hlasov prítomných členských štátov** na zasadnutí Svetového zdravotníckeho zhromaždenia. **Účinnosť** a teda právna záväznosť takto prijatého rozhodnutia **nastáva dňom jeho riadneho oznámenia** členským štátom WHO **s výnimkou členského štátu**, ktorý **včas** (t.j. v lehote určenej v prijatom rozhodnutí) **oznámí WHO svoje výhrady alebo odmietnutie** rozhodnutia.

V tomto prípade preto musí dotknutý členský štát WHO proaktívne a hlavne včas uplatniť svoje výhrady či odmietnutie prijatého rozhodnutia, **inak sa pre neho stane právne záväzným**.

IHR 2005 a jeho obsah

Zmeny 1 v IHR 2005 sa týkali hlavne úpravy čl. 59 a s ním súvisiace čl. 55, 61, 62, 63 IHR 2005, ktoré **upravujú lehoty**, dokedy môže členský štát oznámiť svoje výhrady či odmietnutie prijatých zmien v IHR 2005 a samotný proces výhrad/odmietnutia spojený s následným procesom dodržiavania IHR 2005. Tieto **lehoty boli skrátené**, avšak **nebolo popreté právo** toho-ktorého členského štátu na **uplatnenie výhrad/odmietnutia**, ale upravil sa podrobnejšie jeho proces (napríklad tým, že členský štát má odôvodniť, prečo má výhrady/odmieta prijať schválenú zmenu IHR 2005 a tieto výhrady/odmietnutie budú následne oznámené zo strany WHO ostatným členom). Je ale možné, aby iné členské štáty vyjadrili svoje námietky k výhradám/odmietnutiu. Na základe toho môže byť dotknutý členský štát, ktorý uplatnil svoje výhrady/odmietnutie **nepriamo politicky „tlačený“** inými členmi a orgánmi WHO do toho, **aby stiahol** svoje výhrady/odmietnutie, **no donútiť ho nemôžu**.

POZOR! Môžu ale v zmysle čl. 75 a 76 Ústavy WHO **podať na Medzinárodný súdny dvor žalobu alebo požiadať o stanovisko**, či členský štát, ktorý uplatnil výhrady/odmietnutie, neporušil svoje záväzky mu vyplývajúce z Ústavy WHO. Aby to ľudia správne pochopili, **neexistuje žiadna právna istota, že odmietnutie alebo výhrada nebude smerovať k právnej záväznosti budúcich smerníc**.

Zmeny 1 v IHR 2005 riešia teda **len otázky procesného charakteru** pri prijímaní zmien v IHR 2005, avšak samy osebe nezosilňujú kompetencie WHO v oblasti ochrany verejného zdravia. Je zároveň pravdou, že medializované informácie sú pravdivé, t.j. že Slovenská republika má lehotu do 27.11.2023 uplatniť svoje výhrady alebo aj odmietnuť Zmeny 1 v IHR 2005.

Navrhované zmeny v IHR 2005 (máj 2024)

Čo sa však týka **Navrhovaných zmien v IHR 2005** (máj 2024), tak tieto vnímame v AKW ako **mimoriadne zásadné**, ktoré

skutočne posilňujú právomoc WHO a to najmä právomoci generálneho riaditeľa WHO, ktorý by mal nadobudnúť právomoc:

- **vyhlásiť** tzv. „stav ohrozenia verejného zdravia“ **regionálneho záujmu alebo medzinárodného záujmu** (viď čl. 12 Navrhovaných zmien v IHR 2005) a následne právomoc
- **vydávať dočasné alebo stále „odporúčania“**, ktoré ale sú v zmysle čl. 13A ods. 1 Navrhovaných zmien IHR pre dotknuté členské štáty WHO **právne záväzné**, pričom **okruh** záležitostí, ktoré môže generálny sekretár WHO v týchto **záväzných „odporúčaniach“** upraviť je **obrovský** (t.j. v rozsahu obdobnom ako napr. v podmienkach Slovenskej republiky, kedy počas pandémie covid 19 Úrad verejného zdravotníctva SR vydával tzv. protipandemické opatrenia/vyhlášky, ktorými bolo výrazne zasahované aj do výkonu základných práv a slobôd) a zároveň **bude môcť regulovať aj oblasť vakcinácie osôb** - z textácie Navrhovaných zmien v IHR 2005 pritom nie je zrejmé, či môže generálny sekretár nariadiť **aj napr. povinné očkovanie trebárs aj experimentálnymi vakcínami**, výslovný zákaz tam nie je, pričom pri vágnosti textácie by to navrhovaná zmena teoreticky a aj prakticky umožniť mohla.

Navrhované zmeny v IHR 2005 vnímame v AKW **ako neprijateľné**, ktoré vytvárajú priestor pre **možnú bezbrehú svojvôľu** demokraticky **nevolenými „úradníkmi“** pôsobiacich v štruktúrach WHO, ktoré udeľujú WHO a to najmä generálnemu sekretárovi **bezprecedentný rozsah právomocí naprieč celým svetom**.

Odporúčame preto, aby Slovenská republika **jednoznačne nehlasovala** za prijatie Navrhovaných zmien IHR 2005 (máj 2024), a aby **vyvinula maximálne úsilie presvedčiť aj ostatných členov WHO** na ich neprijatie na najbližšom zasadnutí Svetového zdravotníckeho zhromaždenia.

Navrhované zmeny v IHR 2005 majú byť prerokované a o nich rozhodnuté na 77. zasadnutí Svetového zdravotníckeho zhromaždenia, ktoré sa má uskutočniť **27.05.2024 až 01.06.2024**.

Ak by Navrhované zmeny v IHR 2005 **boli prijaté** počas vyššie uvedeného 77. zasadnutia, tak **odporúčame**, aby Slovenská republika **včas notifikovala WHO**, že **Navrhované zmeny v IHR 2005 odmieta, inak sa stanú právne záväznými hlasmi nadpolovičnej väčšiny prítomných členov WHO** na zasadnutí Svetového zdravotníckeho zhromaždenia.

Z pravidiel č. 22 a 23 Rokovacieho poriadku Svetového zdravotníckeho zhromaždenia⁷ vyplýva, že **delegátom**, ktorý bude reprezentovať členský štát na tomto zasadnutí má mať **poverenie** buď **od hlavy štátu** alebo **ministra zahraničných vecí** alebo **ministra zdravotníctva** alebo od **iného vhodného „orgánu štátu“** (napríklad ÚVZ SR). Takéto poverenie má byť **doručené** generálnemu riaditeľovi WHO **najneskôr deň pred** zasadaním.

A teraz to najdôležitejšie. V prípade **nezrovnalostí či sporov týkajúcich sa poverení delegátov**, **rozhodne o nich výbor** zaoberajúci povereniami zložený z 12 delegátov, **ktorý určí či akceptuje**

to-ktoré poverenie delegáta.

V podmienkach Slovenskej republiky sme zistili, že **delegátmi** za SR boli **doteraz osoby z Ministerstva zdravotníctva SR**⁸. Vzhľadom na funkčné obdobie prezidentky SR, ktoré končí až cca 2 týždne po 77. zasadnutí WHO, jej osobné angažovanie sa v kampani **Vakcína je sloboda**, osobné angažovanie sa a verejné postoje na verejných odovzdávaníach cien osobám s údajným prínosom pri riešení nedávnej pandemickej situácie, vzhľadom na jej nadštandardné vzťahy s Ursulou von der Leyen (EÚ je hlavným iniciátorom Navrhovaných zmien IHR 2005), aj vzhľadom na mediálne známu antagóniu medzi predsedom vlády a prezidentkou je možné, že teoreticky dôjde k prípadu, kedy sa **delegátom WHO môže stať výlučne delegát navrhnutý prezidentkou**.

Panika teda (zatiaľ) ešte nie je namieste. Ale upozorňovať na existujúcu blízku budúcu hrozbu je nanajvýš správne.

Odkazy:

¹ Vid' napr.:

https://www.peticie.com/peticia_proti_navrhovany_m_zmenam_who_umoujucim_poruvanie_udskych_prav_slobod_a_udskej_dostojnosti#share

² Dostupné na:

<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/246107/9789241580496-eng.pdf?sequence=1>

³ Dostupné na:

https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA75-REC1/A75_REC1_Interactive_en.pdf#page=5

⁴ Dostupné na: https://apps.who.int/gb/wgihr/pdf_files/wgihr1/WGIHR_Compilation-en.pdf

⁵ Prijatá dňa 22.07.1946 v New Yorku. Vid' napr. vyhlášku č. Ministerstva zahraničných vecí č. 189/1948 Zb.

⁶ Zrejme sa má na mysli 2/3 všetkých členov WHO vo vzťahu k nadobudnutiu účinnosti prijatých zmien Ústavy WHO.

⁷ Dostupné na: <https://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/rules-of-procedure-en.pdf>

⁸ Vid' napríklad str. 59 výročnej správy Ministerstva zdravotníctva SR za rok 2018 dostupná na:

<https://www.health.gov.sk/clanok?vyrocne-spravy-mzsr>

AUTOR: Peter Weis

[ZDROJ](#)